

Volkskrant 3 augustus 2011

Van onze verslaggeefster

Janny Groen

AMSTERDAM Op welke rekening stort directeur Ton Dietz van het Afrika Studie Centrum (ASC) persoonlijk zijn geld voor de Hoorn van Afrika? Op giro 555 van de Samenwerkende Hulporganisaties (SHO), die vanwege de urgentie van de ramp midden in de zomer een actieweek organiseren? Of op die van de Somalische gemeenschap in Nederland, die eigen fondsenwervingsacties hebben lopen? 'Ik durf het wel aan acties van Somaliërs in Nederland te steunen', reageert Dietz zonder aarzelen. 'Die zijn beter in staat hulp te brengen in de meest getroffen regio's, in het hart van Al Shabaab-gebied. Volgens recente cijfers worden 3,5 miljoen Somaliërs getroffen door de ramp in gebieden die voor 80 procent in handen zijn van de radicaal-islamitische beweging Al Shabaab. Daar zul je dus actief moeten zijn.'

Met het risico dat het geld in handen komt van Al Shabaab?

'Al een flink aantal jaren is er een grote vanzelfsprekende geldstroom vanuit de diaspora overal ter wereld naar alle uithoeken van Somalië, ook naar Al Shabaab-gebieden. Vrijwel alle geld wordt overgemaakt via Dahabshiil Money Transfer, een gigantische Somalische organisatie met kantoren in 150 landen. De Nederlandse Somaliërs maken ongetwijfeld gebruik van dit spoor. Als ze hun eigen maniertjes hebben, dan komt het geld uiteindelijk toch via de Dahabshiil-lijn in Somalië. Er zijn redelijk betrouwbare contacten tussen de diaspora en de mensen in Somalië'

Somalische fondsenwerfers zeggen te werken met lokale organisaties. Het geld komt wellicht ter plekke via Dahabshiil, maar kunnen die contacten Al Shabaab omzeilen?

'Ik vermoed dat die kleine charitatieve instellingen moskee-organisaties zijn. Wellicht moeten die ook belasting betalen aan Al Shabaab, of een deel van het voedsel afstaan. Het is een illusie te denken dat Al Shabaab kan worden gepasseerd, door wie dan ook. Er is in die regio een voedseloorlog gaande, waarbij een hele bevolking wordt gegijzeld. Allerlei partijen hopen hun machtspositie uit te breiden: Al Shabaab, krijgsheren. Cynisch genoeg wordt ook beweerd dat de ramp een buitenkans is om Al Shabaab een toontje lager te laten zingen. Ik las een interview met USAID-directeur Rajiv Shah, die zei dat Al Shabaab getest moet worden op de bereidheid hulp van westerse donoren toe te laten. Dat klinkt als een bedreiging.'

Al Shabaab heeft die test niet doorstaan, want ontkent de ramp en accepteert geen hulp van 'ongelovigen'. Waar ligt de dreiging?

'Ik zie die bewering als een manoeuvre van Al Shabaab om een sterkere positie te krijgen. Hulp van ongelovigen wordt geweigerd, omdat christelijke fundamentalisten, vooral die uit Amerika, geneigd zijn in het kielzog van neutrale hulporganisaties getroffen gebieden in te trekken om te evangeliseren. De Al Shabaab-blokkade kan voor de Afrikaanse Unie aanleiding zijn militair in te grijpen.'

Een 'chaotisch zootje' is het daar, verzucht Dietz. Een belangrijk argument voor hem om aan Somalische fondsenwerfers te doneren, is dat zij de leiders van de toekomst zijn die de vicieuze cirkel van oorlog en hongerrampen mogelijk kunnen doorbreken. 'De jongeren in de diaspora zijn geïsoleerd. Ze worden geassocieerd met Al Qaida en piraten en hebben daar schoon genoeg van. Hen nu steunen geeft hun het gevoel niet alleen te staan.'

